

7 בינואר 2026

לכבוד
גברת מירי נבון
מנהלת מחוז דרום
משרד החינוך
באימייל: lishkadarom@education.gov.il
מר סלאמה עדיסאן
ראש המועצה
מועצה אזורית נווה מדבר
באימייל: lishka@nevemidbar.org.il

דחוף!

שלום רב,

הנדון: הפסקת שירותי החינוך לילדי הכפרים הלא מוכרים על ידי המועצה האזורית נווה מדבר

סימוכין: מכתב המועצה האזורית נווה מדבר למשרד החינוך מיום 18.12.2025

הרינו לפנות אליכם בדחיפות ולבקש כי תפעלו לאלתר על מנת להבטיח את המשכיותם של שירותי החינוך לתלמידי הכפרים הלא מוכרים המתחנכים בגנים ובבתי הספר המופעלים על ידי המועצה האזורית נווה מדבר, אשר עתידים להיפסק כבר **ביום שישי הקרוב, 9.1.2026**. נפרט להלן:

1. מזה שנים שהמועצה האזורית נווה מדבר (להלן: **נווה מדבר** או **המועצה**) מספקת שירותי חינוך לאלפי תלמידים תושבי הכפרים הלא מוכרים מכוח הסכם קבלנות בינה לבין משרד החינוך. במסגרת זאת היא מעסיקה עובדים רבים מבין עובדי מוסדות החינוך הרלוונטיים, ובהם סייעות, עובדי ניקיון ואחזקה, בעשרות בתי ספר וגנים, שנמצאים בחלקם בכפרים הלא מוכרים עצמם.

2. ביום 18.12.2025, שלושה חודשים לאחר תחילת שנת הלימודים, המועצה הודיעה כי **תוך שלושה שבועות בלבד, והחל מיום 9.1.2026 – יום שישי הקרוב – היא תפסיק להעניק שירותי חינוך לילדי הכפרים הלא-מוכרים** (להלן: **הפסקת שירותי החינוך**).

3. בין השאר, המועצה טוענת כי משרד החינוך אינו עומד בהתחייבויותיו התקציביות, פוגע ביכולתה של המועצה לנצל את תקציבי החינוך הקיימים, מחייב אותה לספוג עלויות תשלומי הורים שידם אינם משגת, ואינו מטפל בליקויי הבטיחות החמורים הקיימים במבנים המשמשים כמוסדות חינוך, כך שהמועצה נדרשת לתקנם על חשבון מקורות תקציביים אחרים.

4. כעת, תלמידי הכפרים הלא מוכרים שלומדים במוסדות החינוך של המועצה והוריהם מצויים בעלטה מוחלטת באשר לעתיד להתרחש בימים הקרובים, ואינם יודעים האם וכיצד יגיעו לבית הספר, שכן לא קיבלו שום עדכון או הנחיות ממשרד החינוך. אף עובדי חינוך בגנים ובבתי הספר בכפרים הלא מוכרים, שמעסיקם הוא משרד החינוך, מעידים כי הם מצויים באי-ודאות ואינם יודעים האם יוכלו לפתוח את מוסדות החינוך כבשגרה, בהיעדר סייעות ועובדי מנהלה. ואכן, עובדי מועצה רבים דיווחו בימים האחרונים כי קיבלו מהמועצה מכתבי שימוע לפני פיטורין בשל הפסקת שירותי החינוך על ידי המועצה.

5. קשה להמעיט בחומרת האירוע. הפסקת שירותי החינוך תשליך על כ-11,000 תלמידים בגילאי 3-18 הלומדים בעשרות מסגרות; חלקם מתחנכים בגנים ובבתי ספר הממוקמים בכפרים לא-מוכרים, וחלקם מתחנכים ביישובים המוכרים השייכים למועצה האזורית נווה מדבר (אבו קרינאת, אבו תלול, ביר הדאג' וקסר א-סיר). לא אלו ולא אלו קיבלו כל הנחיה ממשרד החינוך (יובהר כי מספר זה אינו כולל את תלמידי החינוך המיוחד, שלגביהם הודיעה המועצה באתרה כי תמשיך לספק להם שירותי חינוך כבשגרה). שיבוש מסגרות החינוך במהלך שנת הלימודים, בוודאי בהתראה קצרה כמו זו, פוגע בצורה משמעותית בטובת התלמידים, קוטע בגסות את שגרתם ומטלטל את לימודיהם וחייהם החברתיים. עוד הוא משמיע זלזול עז ושאלנות מצד מוסדות המדינה ומלמד את הילדים שיש הבדל מהותי בינם לבין ילדים שאינם תושבי הכפרים הלא מוכרים.

6. הגם שעל כלל התלמידים האמורים חל חוק לימוד חובה, תשי"ט-1949, ועל אף שחלפו שלושה שבועות מהיום בו התריעה המועצה על מועד הפסקת שירותי החינוך, משרד החינוך לא טרח לייצע את התלמידים ואת הוריהם על האופן שבו מהלך זה עתיד להשפיע על גורלם. בהיעדר פתרון מידי, התוצאה האופרטיבית של מהלך זה היא שלילת זכותם של אלפי ילדים לחינוך – הן משום שהפסקת שירותי החינוך מצד המועצה משמעה שבתי הספר והגנים לא יוכלו לפעול כהלכה, והן משום שלילדי הכפרים הלא מוכרים כיום אין כל חלופה חינוכית ישימה.

7. כבר עכשיו יש מחסור אדיר בגנים לאוכלוסייה הבדואית בנגב, למשל, ואלו מלאים עד אפס מקום; בשנת 2023, אחד מכל שישה ילדים בדואים בגילאי 3-5 לא הלך לגן, והמצב אינו משתפר ("5045 ילדים בגילאי 3-5 בחברה הבדואית לא רשומים בגני ילדים בשנת הלימודים הנוכחית" אתר הכנסת (9.5.2023)). יש לשוב ולהדגיש – פיטורי הסייעות לבדם יובילו להשבתתם של עשרות גנים.

8. אין זו הפעם הראשונה בה מוחזקת זכותם לחינוך וגישה לחינוך של התלמידים הבדואים בנגב, ובמיוחד המתגוררים בכפרים הלא מוכרים, כקלפי מיקוח, ואין זו הפעם הראשונה שהילדים הבדואים בנגב משלמים מחיר כבד כתוצאה מסכסוכים על תקציבים בין המועצה לבין משרד החינוך. בשנת 2023 ובמשך חודשים ארוכים השביתה המועצה האזורית נווה מדבר את מערך ההסעות של התלמידים המקבלים שירותי חינוך ממנה, ומשרד החינוך ישב במשך חודשים ארוכים בחיבוק ידיים על אף הפגיעה הקשה בזכותם של התלמידים לחינוך וגישה לחינוך. רק לאחר פנייה לבית משפט טופל הנושא ומשרד החינוך החליט להוציא את מערך ההסעות מניהול המועצה האזורית נווה מדבר ולהעבירו לאשכול נגב מזרחי (עת"מ 14812-11-23 אבו קרינאת נ' שר החינוך).

9. המועצה ומשרד החינוך אינם רשאים להפוך את ילדי הכפרים הלא מוכרים לבני ערובה לסכסוך ביניהם ולהשתמש במצוקתם ככלי לניהול משא ומתן. יש להבהיר: מקום בו אין רשות מקומית שיכולה להפעיל שירותי חינוך, כל החובות במישור זה מוטלות על משרד החינוך – עליו ועליו בלבד. מועצת נווה מדבר אינה מפעילה שירותי חינוך בכובעה כרשות מקומית, אלא בכובעה כקבלן שהתקשר בחוזה עם משרד החינוך. ככל שהקבלן אינו ממלא את חובותיו או מתרשל בהן, משרד החינוך – כבעל הסמכות – נדרש למצוא פתרון מתאים. התמשכות גרירת הרגליים באשר למציאת פתרון היא בלתי סבירה באופן קיצוני, ותוצאתה היא השארת ילדים ונשים בבית, פגיעה בחינוך והגדלת אי-השוויון.

10. לאור האמור לעיל, ונוכח הפגיעה הצפויה בזכות התלמידים לחינוך ולשוויון, אנו פונות אליכם ומבקשות כי תבטיחו את המשכיותם של שירותי החינוך לתלמידי הכפרים הלא מוכרים המתחנכים בגנים ובבתי הספר והמופעלים עד כה על ידי מועצה אזורית נווה מדבר בהקדם האפשרי.

11. בשל דחיפות העניין, נבקש את תשובתכם המהירה עד **מחר – יום חמישי 8.1.2026**, על מנת לכלכל את צעדינו, לרבות פנייה לערכאות.

בכבוד רב,

עביר ג'ובראן, עו"ד

אלזה בונייה, עו"ד

העתקים:

עו"ד שרית חאיק שפיגלשטיין, יועמ"שית משרד החינוך, באימייל: sariths@education.gov.il
גבי שירין חאפי, מנהלת אגף חינוך ערבי ארצי במשרד החינוך, באימייל: shirinna@education.gov.il